

Деякі питання законодавчого забезпечення діяльності патрульної поліції України

З початку проголошення незалежності України у державі постійно наголошувалось про необхідність реформування Міністерства внутрішніх справ. Однак, попередні спроби перетворень багатoproфільного відомства здійснювалися без чіткого державного плану, адже «робота щодо реорганізації такої потужної системи, як органи внутрішніх справ України, не може полягати у визначенні лише гасел про реформування без передбачення кінцевої мети її здійснення» [1, с. 10].

Створення патрульної поліції в Україні – це початок реалізації докорінних змін правоохоронних органів. Головний атрибут нової патрульної служби – це не її нова назва, форма та автомобілі, а саме нові кадри, які проходять якісну підготовку у вищих навчальних закладах зі специфічними умовами навчання. Так, колектив Харківського національного університету внутрішніх справ, де проходила і продовжується підготовка патрульної поліції Харкова, відзначає високу мотивованість майбутніх поліцейських, їх старанність та прагнення працювати для своєї країни.

Правовою основою діяльності патрульної поліції є, передусім, Закон України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 р. № 580-VIII [2], Положення про патрульну службу МВС, затверджене наказом Міністерства внутрішніх справ від 02.07.2015 № 796 [3], Інструкція з оформлення працівниками патрульної служби МВС матеріалів про адміністративні порушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, затверджена наказом МВС України 10.07.2015 р. № 842 [4], Положення про Національну поліцію, затверджене Постановою Кабінету Міністрів від 28 жовтня 2015 р. № 877 [5], Кодекс України про адміністративні правопорушення [6].

Основними завданнями патрульної поліції є:

- забезпечення публічного порядку і громадської безпеки; забезпечення безпеки осіб, захисту їх прав, свобод та законних інтересів; створення стану

захищеності життєво важливих інтересів суспільства, сконцентрованих у його матеріальних і духовних цінностях, нормальних умов життєдіяльності людини, діяльності підприємств, установ, організацій.

- запобігання кримінальним, адміністративним правопорушенням; попередження, виявлення та припинення кримінальних та адміністративних правопорушень, випадків насильства у сім'ї, а також виявлення причин і умов, що сприяють їх учиненню

- взаємодія із суспільством;

- забезпечення безпеки дорожнього руху; організація контролю за дотриманням законів, інших нормативно-правових актів з питань безпеки дорожнього руху [3].

Згідно з Положенням про патрульну службу МВС, однією з функцій патрульної служби є спілкування і співпраця із суспільством. Патрульна поліція постійно співпрацює з населенням та громадськими організаціями з метою підвищення рівня громадської безпеки, запобігання вчиненню правопорушень та встановлення довірливих відносин між поліцією та населенням [3]. Ст. 11 Закону України «Про Національну поліцію» також закріплює: «діяльність поліції здійснюється в тісній співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями на засадах партнерства і спрямована на задоволення їхніх потреб» [2].

Налагодження тісної співпраці та взаємодії поліції з населенням, на сьогодні, є одним з першочергових завдань, які постають перед правоохоронними органами. Рівень довіри населення до поліції на сьогоднішній день ще занадто низький, але здатність працівників патрульної поліції налагодити відповідні взаємовідносини з громадянами може сприяти початку його зростання.

Прогресивним нововведенням можна вважати законодавче закріплення участі громадськості в процесі добору (конкурсу) та просування по службі поліцейських. Ст. 51 Закону України «Про Національну поліцію» передбачає, що для проведення конкурсу на посади поліцейських будуть створюватися

поліцейські комісії, у склад яких будуть входити також два представники громадськості, рекомендовані Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, з числа осіб, які мають бездоганну репутацію, високі професійні та моральні якості, суспільний авторитет [2]. На нашу думку, доцільним було б закріпити, що представники громадськості, які мають бездоганну репутацію, високі професійні та моральні якості, суспільний авторитет, можуть бути рекомендовані правозахисними або громадськими організаціями, оскільки незрозумілою є необхідність рекомендації таких представників саме Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини.

Вважаємо також позитивним моментом, що у Законі України «Про Національну поліцію» передбачено, що контроль за діяльністю поліції може здійснюватися у формі залучення представників громадськості до спільного розгляду скарг на дії чи бездіяльність поліцейських та до перевірки інформації про належне виконання покладених на них обов'язків відповідно до законів та інших нормативно-правових актів України [2]. В той же час, чіткого механізму контролю громадськості в процесі розгляду скарг на дії поліцейських норми даного закону не містять. Існує потреба щодо законодавчого закріплення конкретних норм щодо механізму прозорого розгляду скарг на поліцейських за участю незалежних від поліції комісій, випадки залучення представників громадськості, яким чином вони можуть бути залучені, їх повноваження, тощо.

Інструкція з оформлення працівниками патрульної служби МВС матеріалів про адміністративні порушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, затверджена наказом МВС України 10.07.2015 р. № 842, визначає процедуру оформлення працівниками патрульної служби МВС матеріалів про адміністративні порушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху [4].

В Інструкції багато уваги приділено особливостям оформлення матеріалів про адміністративне правопорушення, відповідальність за яке передбачена статтями 130, 124 КУпАП, порядку здійснення тимчасового вилучення посвідчення водія, провадженням у справах про порушення правил дорожнього

руху іноземцями та особами без громадянства. Даний документ детально закріплює алгоритм дій патрульного поліцейського у разі виявлення правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, що поза сумнівом допомагає поліцейському при оформленні матеріалів про адміністративні порушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху.

Отже, утворення патрульної поліції в Україні свідчить про початок реформування системи правоохоронних органів, що має велике значення для побудови демократичної, правової держави, забезпечення прав, свобод, інтересів людини та громадянина, дотримання законності і правопорядку в державі та її окремих регіонах. Така позитивна динаміка реформування органів внутрішніх справ потребує закріплення та подальшого розвитку. Корегування чинного законодавства, розробка нових нормативних актів у цій сфері створить необхідні умови для подальшого перебігу розпочатого процесу реформування правоохоронних органів, для підвищення ефективності роботи усіх органів та підрозділів внутрішніх справ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гусаров С. М. Деякі проблеми оновлення законодавчого забезпечення адміністративної діяльності органів внутрішніх справ України / С. М. Гусаров // Актуальні проблеми адміністративно-правового забезпечення діяльності органів внутрішніх справ України: зб. матеріалів наук.-практ. конф. (м. Харків, 15 квіт. 2015 р.) / МВС України, Харків, 2015. – 248 с.
2. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/580-19/page3>
3. Про затвердження Положення про патрульну службу МВС : наказ МВС України від 02.07.2015 р. № 796 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0777-15>
4. Про затвердження Інструкції з оформлення працівниками патрульної служби МВС матеріалів про адміністративні порушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху : наказ МВС України від 10.07.2015 р. № 842

[Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0830-15>

5. Про затвердження Положення про Національну поліцію : постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 877 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248607704>
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення : закон України від 07.12.1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради Української РСР. – 1984. – Додаток до № 51. – Ст. 1122.